

DET TALTE ORD GÆLDER

Forsvarsministerens indlæg ved CMS seminar: "En ny realisme – principper for en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik" den 8. marts 2013

For knap to måneder siden havde vi nogle meget hektiske timer og døgn i forbindelse med FN's ønske om at få sat en stopper for islamistiske terrororganisationers fremmarch i den afrikanske stat Mali.

Jeg var på vej til Jylland, til begravelse af oversergent Rene Birk Jakobsen – den jægersoldat, der blev dræbt i Afghanistan – da jeg blev bedt om at tage stilling til franskmændenes ønske om støtte til deres indsats i Mali.

Fra Afghanistan til Mali.

Er det sådan fremtiden ser ud for Danmarks sikkerhedspolitik og det danske forsvar?

Først og fremmest viser det med al tydelighed at diskussionen om det danske forsvar og hvad vi skal bruge det til ikke er en teoretisk overvejelse, men meget, meget konkret - og at den kan komme med meget kort tidsfrist. Det kræver, at vi på forhånd har gjort os nogle tanker om, hvordan vi møder verden.

Den tid er forbi hvor vi havde et forsvar fordi det skulle vi have – men hvor vi med udgangspunkt i vores lidenhed som land godt vidste, at vi aldrig ville komme til at bruge det.

Og hvis det skete, ville det være i en nyttesløs kamp mod russerne, et blodigt forløb indtil amerikanerne kunne nå frem.

DET TALTE ORD GÆLDER

---o0o---

I har sikkert hørt at den svenske forsvarschef sygemeldt på ubestemt tid.

Det skete efter at han kom for skade at sige, at hvis Sverige blev angrebet ville det svenske forsvar kunne holde skansen i omkring en uges tid, og kun dele af landet.

Det vakte selvsagt opsigt hos vores naboer. Og jeg ved, at det har givet min svenske kollega en del hovedpine siden.

Men sådan ligger landet altså.

I Sverige.

Lad os prøve at tænke det samme scenarie igennem for Danmark. Hvad ville vi være i stand til, på Sjælland, Fyn og i Jylland, hvis vi blev invaderet af en fremmed magt?

Vi ville kunne gøre meget lidt.

Det er derfor vi er medlem af NATO. Og det er egentlig sagen i en nøddeskal: Vi er som land afhængige af andre for at kunne leve i sikkerhed. Vi har brug for det stærke fællesskab, NATO er. Vi har brug for den solidaritet, der binder NATO-landene sammen.

Uden solidaritet – ingen sikkerhed.

Uden solidaritet...

Ingen sikkerhed.

DET TALTE ORD GÆLDER

---o0o---

Den aktive forsvars- og sikkerhedspolitik er kommet for at blive.

Hvis det står til mig. Hvis det står til denne regering.

Men hvad vil en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik så sige, når vi står, hvor vi gør i dag? Hvad indebærer det?

Det er ikke noget vi alene afgør i Danmark. Det er i høj grad noget, vores allierede bestemmer.

Der er folk der har spurgt mig, hvorfor Danmark skal engagere sig militært i Mali. Og hvorfor ikke Somalia? Eller Syrien for den sags skyld?

Jeg kunne godt svare et eller andet florumvundet om den ene konflikt frem for den anden.

Men lad mig være ærlig og sige det som det er:

Det er ikke op til Danmark alene at afgøre, hvor det internationale samfund vælger at engagere sig.

Det er nu engang et lille lands vilkår, at verdens bevægelser ikke forårsages af os alene.

Er det så ikke netop argument for at vi skal holde nallerne væk og lade de store lande styre slagets gang? Et argument for at vi ikke skal bilde os ind at vi har noget at gøre eller sige på den internationale scene? Er det ikke netop et argument imod den aktive forsvars- og sikkerhedspolitik?

Nej, det mener jeg ikke.

DET TALTE ORD GÆLDER

Men er vores lidenhed ensbetydende med at vi så bare logrer som halen efter hunden, uden egen vilje?

Nej, det mener jeg bestemt heller ikke. Vi er en suveræn stat med egne standpunkter, interesser og målsætninger. Vi skal ikke gøre os mindre end vi er.

Men jeg har den opfattelse, at der er brug for en ny realisme i dansk forsvars- og sikkerhedspolitik. Og det er min opfattelse, at denne realisme skal være styrende for, hvad vi gør med vores forsvar.

En ny realisme, der skal bygge på åbenhed overfor befolkningen om, hvilken rolle vi som land spiller, og ikke spiller – og åbenhed om hvad det indebærer at sige ja til en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik.

Der er **ikke tale om mindre aktivisme**. Men der er tale om **en mere nøgtern aktivisme**.

---o0o---

Efter min mening er der **tre gode grunde** til, at Danmark skal føre en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik.

For det første: Vi skal føre en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik fordi vi har en interesse i at bidrage til **et verdenssamfund, der står på lov og orden, og ikke på den stærkes eller brutales ret**.

Det er i vores interesse, fordi det er en del af vores værdigrundlag som befolkning.

DET TALTE ORD GÆLDER

Det er i vores interesse, fordi det er sådan, demokratiske retssamfund bedst sikrer sig selv – ikke mindst små lande som Danmark.

Et stærkt verdenssamfund er i vores interesse.

Truslen mod Danmark i høj grad et svagt verdenssamfund, der ikke kan gribe ind, når de stærke eller brutale forsøger at få deres vilje.

Et svagt verdenssamfund, der ikke kan gribe ind mod etnisk udrensning, folkemord, uhæmmet fanatisme og brutalitet.

Derfor støtter vi FN.

Derfor ønsker denne regering at styrke FN.

Derfor løfter vi vores, hvor vi kan, når FN beder os om det.

---oOo---

For det andet: Vi skal føre en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik, fordi det er sådan vi kan **varetage vores egne, nationale interesser.**

Vi skal bidrage med det vi nu engang kan til at hjælpe verdenssamfundet med at løse de problemer, der ikke bare er problemer for befolkningen i fx Mali eller Afghanistan, men som også kan blive vores problemer her i Europa og Danmark.

Vi hverken kan eller skal løse alle verdens problemer selv. Men vi skal have øjnene åbne for, at **truslen mod Danmark faktisk findes, selvom den geografisk er langt væk.**

DET TALTE ORD GÆLDER

Det kan udvikle sig til en konkret trussel mod Danmark, når militante islamister nærmer sig at få kontrol med et helt land som Mali. Det er en konkret trussel mod Danmark de steder, hvor stater ikke fungerer, og militante islamister i fred og ro kan forberede angreb på civilbefolkningerne i lande som vores.

Jeg siger ikke vi skal ligge vågne om natten med hjertebanken. Men jeg siger, at vi har en klar og konkret interesse i at bekæmpe militant islamisme, de steder hvor den får lov til at gro ud af kontrol.

Vi skal være aktive for at imødegå potentielle trusler mod Danmark.

Derfor sender vi et herkulesfly til Mali.

Derfor uddanner og træner vi afghanske sikkerhedsstyrker.

Det er også en konkret trussel mod Danmark, når væsentlige økonomiske interesser bliver ramt af pirateri. Der er 100.000 danskere beskæftiget i "det blå erhverv".

Det handler ikke om terror, men det handler bestemt også om at beskytte vores samfunds grundlæggende interesser.

Derfor sender vi en fregat til Afrikas Horn.

---o0o---

For det tredje: Vi skal føre en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik fordi solidaritet med vores allierede øger vores indflydelse i verdenssamfundet.

Vi har som land en interesse i at blive hørt.

DET TALTE ORD GÆLDER

Man bliver hørt, hvis man er med.

Det gælder ikke kun militært, men det gælder også militært.

Skal vi sætte danske soldaters liv på spil alene for at varetage andre landes interesser?

Nej, det skal vi ikke. Fra først til sidst skal det danske forsvar varetage Danmarks interesser.

Men en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik er også at bistå med hjælp, som fx med telegrafsoldater til PATRIOT-missilerne i Tyrkiet, på grænsen til Syrien.

Efter min mening kan ønsket om at styrke vores stemme ikke være den eneste grund til at føre en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik. Men det er en grund der tæller med, når vi tager stilling til, med hvilke midler vi ønsker at føre en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik.

---o0o---

Lad mig teste de tre grunde op mod to konkrete eksempler.

Lad os tage Irak-krigen som eksempel.

Styrkede Irak-krigen verdenssamfundet?

Nej. Tværtimod. NATO blev splittet. Europa blev splittet. FN blev splittet. På den ene side stod Bush og briterne, og bl.a. Danmark. På den anden side stod Frankrig og Tyskland, og bl.a. de andre nordiske lande.

DET TALTE ORD GÆLDER

Handlede Irakkrigen om at beskytte Danmark?

Nej. Irak var ikke en ødelagt stat, som gav militante islamister frit spil til at planlægge terror. Og der var ingen masseødelæggelsesvåben, og da slet ikke nogen, der kunne ramme Danmark.

Gav vores solidaritet med USA os en stærkere stemme? Ja muligvis. Men det svækkede så sandelig også vores stemme overfor en række af vores andre, nære allierede. Og vores bidrag var for omfattende sat overfor vores samlede interesse i at være med.

Irak-krigen svækkede verdenssamfundet. Irakkrigen var ikke i Danmarks interesse. Derfor burde vi have holdt os væk.

---o0o---

I onsdags kom jeg hjem fra et ganske kort besøg hos vores soldater i Senegal og Mali.

Lad os se på grundlaget for at Danmark er med i Mali.

Styrker det verdenssamfundet, at der bliver grebet ind i Mali.

Ja, det må man sige. Operationen foregår på mandat fra FN. Vi bidrager til at holde et dybt undertrykkende regime væk fra magten. Vi står på international lov og orden overfor de militante islamisters anarki.

Er det i Danmarks snævre nationale interesser at gribe ind.

Ja. Ikke mindst Forsvarets efterretningstjeneste er meget opmærksom på, at oprørsgrupperne i Mali er en del af det

DET TALTE ORD GÆLDER

internationale netværk af militante islamister. Risikoen mod europæiske lande er reel, hvis de militante islamister skulle få frit spil i Mali.

Giver vores solidaritet med Frankrig os en stærkere stemme?

Ja. Frankrig er en stadig vigtigere allieret for Danmark, både i NATO og bilateralt. Vi har fælles interesser på en række områder.

---o0o---

Vi, her i Danmark, får ikke kloden til at dreje. Men det betyder som sagt ikke, at vi blot er hundens hale. Vi kan godt tillade os at opstille nogle principper for en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik.

Principper for en aktiv forsvars- og sikkerhedspolitik, som ikke udspringer af ideologiske faldballader, men af en **nøgtern analyse, der viser os, at uden solidaritet, ingen sikkerhed.**

Lad mig benytte i dag til for første gang at sammenfatte to principper for Danmarks sikkerhedspolitik.

Det ene handler om legitimitet.

Det andet handler om at militæret kun er en del af løsningen.

Lad mig starte med princippet om legitimitet.

Legitimitet betyder følgende:

Der skal også være **bred opbakning i Folketinget til en dansk militær indsats**. Som det står i Regeringsgrundlaget, så er det et

DET TALTE ORD GÆLDER

klart princip, at danske soldater kun kan udsendes i internationale militære operationer med opbakning fra to tredjedele af Folketinget.

Vi skal handle med **åbenhed og i løbende dialog med civilsamfundet**. Og vi skal agere i fuld respekt for menneskerettighederne, krigens love og vores internationale forpligtelser. **Vores værdier skal ikke kun ses i forhold til de mål, som vi søger at opnå. Vores værdier skal også ses i de midler, som vi bruger i internationale operationer.**

Vi agerer ikke alene. Vi søger at være sammen med gode, troværdige samarbejdslande. Det er også af betydning for vores soldaters sikkerhed og for at vi kan opnå substantielle resultater.

FN er vigtig. FN er i sagens natur udtryk for verdenssamfundet og legitimitet. Men FN er ikke afgørende for, om vi kan agere legitimt. F.eks. er vi i gang med kapacitetsopbygning i Østafrika for at gøre landene der i stand til selv at håndtere kriser.

---o0o---

Og så det andet princip, nemlig at militæret kun er en del af løsningen:

Militære midler skal anvendes med stor eftertænksomhed. Danmark skal kunne deltage i **hele spektret af militære indsatser**. De skarpe operationer er det ultimative, men ikke nødvendigvis det sidste vi skal gribe til. Og det er vigtigt, at vi har gennemtænkt, hvad succeskriterierne for indsatserne er.

Militær overlegenhed er ikke garanti for en varig løsning. Vores indsatser skal derfor være "samtænkte" – fra starten til

DET TALTE ORD GÆLDER

afslutningen. Midlerne skal passe til målene, og vi skal tænke i, hvorledes indsatserne bedst muligt kan afsluttes igen.

Og endelig skal vores deltagelse være gennemtænkt i forhold til risici og følgevirkninger. De skal ikke bare kunne fremme dansk sikkerhed her og nu, men også på længere sigt.

---o0o---

Dette skal være mit oplæg til en sætte gang i diskussionen om, hvad der skal være styrende for Danmarks sikkerhedspolitik i årene der kommer.

Tak for ordet – jeg ser frem til at diskutere det med jer.